

Judikatura contra civilní řád soudní?

1. Podle §u 406 c. ř. s. může být dlužník odsouzen jen tehdy, je-li plnění na něm žádané v době vynešení rozsudku splatné. Judikatura, která až do poslední doby byla úplně konstantní, vypěstována byla zejména na pohledávkách zasažených soudním vyrovnáním. Soud zásadně nepřipouštěl rozsudky »povinen zaplatiti v rámci vyrovnání«, poněvadž nesplanost brání vynesení odsuzujícího rozsudku, a kdyby žalobní žádost zněla nebo byla změněna tak, aby zněla na »zaplacení v rámci vyrovnání a ve lhůtách tam stanovených«, byl by to výrok určovací a byl by přípustný jen tehdy, kdyby věřitel prokázal právní zájem na něm ve smyslu § 228 c. ř. s. (Vážný 10.386, 11.545, 2481, 4204, 7546, 7703, 8877.)

Teprve rozhodnutí Vážný 12.304 z 27. ledna 1933 bez jakéhokoli odůvodnění a po prvé, pokud je nám známo, připustilo žalobní petit a rozsudečný enunciát na odsouzení »v rámci přijatého a potvrzeného soudního vyrovnání a ve lhůtách tam uvedených«.

2. Věc jest aktuální především pro vyrovnání, žaluje-li věřitel dlužníka a žalobu podal před tím, než vyrovnání bylo přijato a pravoplatně potvrzeno. Zůstane-li nová praxe, odporující §u 406 c. ř. s., pak ovšem bude vždy žalovaný dlužník odsouzen k zaplacení v rámci vyrovnání, a to k zaplacení plného obnosu. S hlediska legis ferende nebylo by lze nic namítati, kdyby takový postup byl uzákoněn, s hlediska legis latae však nelze než uznati, že odsuzování k budoucímu peněžitému plnění, pokud nejde o rentu, není v civilním řádu soudním připuštěno.

Posléze by bylo v případech soudního vyrovnání nutno rozlišovati případy, kdy žaloba byla ještě před pravoplatným potvrzením přijatého

soudního vyrovnání podána, kdy by podle rozhodnutí Vážný 12.304 měla plný úspěch s doložkou »v rámci soudního vyrovnání«,

a případy, kdy teprve po pravoplatném potvrzení soudního vyrovnání věřitel zažaluje celou původní pohledávku: co v tomto případě? Bude snad i v takovém případě dlužník odsouzen k zaplacení celé pohledávky v rámci vyrovnání? Důslednost by vyžadovala, aby byl odsouzen — vzhledem k očividné nesprávnosti však k tomu patrně nedojde a žaloba bude zamítnuta, a pak snad bude nutno říci, že na výsledek sporu má vliv moment podání žaloby — (o čemž v c. ř. s. nikde nic není) a nikoli moment vynesení rozsudku (§ 406 c. ř. s.).

3. Druhý případ, právě nyní aktuální, se týká dlužnických úlev podle vl. nař. č. 250/1935, 251/1935 Sb. z. a n.

§ 13 těchto vl. nař. stanoví, že dlužník »není zavázán platiti« věřiteli více, než tam uvedené splátky. Nikde se nepraví, že by měl býti chráněn toliko před exekucemi, nýbrž naopak, jest zbaven své povinnosti, platiti najednou dluh, který byl splatný před tím, než úlevy byl uzákoněny. Přestal-li však dlužník býti zavázán platiti, pak nemohl býti k placení donucován žalobou, neboť v době vynesení rozsudku nebyl jeho dluh splatný (§ 406 c. ř. s.). Podrobně jsou tyto otázky řešeny na str. 86 a násl. »Dlužnických úlev v praxi« od Dr. Pužmana a Dr. Knapa.

Nejvyšší soud rozhodl právě pod č. j. Rv I 1594 za účasti rady nejvyššího soudu Matěje, jako předsedy, radů nejvyššího soudu Dr. Bekárka a Valečka a vrchních soudních radů Dr. Schreiber a Dr. Stacha, soudců, rozsudkem z 10. července 1936, že žalovaná má býti odsouzena v rámci úlev podle vl. nař. č. 250, resp. 251/1936. Odůvodnění citujeme doslova:

»Pro dovolatelův názor, že měla být žaloba zamítnuta jako předčasná, není opory ve vl. nař. č. 251/1935 Sb. z. a n. Při výkladu tohoto vl. nař. jest hleděti k tomu, že jde o normy výjimečné. Nevylučuje-li jich formulace každou pochybnost o jejich dosadu, vyžaduje jejich výjimečná povaha výklad restriktivní, tedy výklad, který by pro věřitele byl spojen s nejmenší újmou, ovšem pokud se tím nemaří účel zákona.

Z ustanovení §u 20 vl. nař. č. 251/1935 Sb. z. a n. plyne, že i pohledávka, vyba-vená úlevami podle tohoto vl. nař., jsou sporná, může být žalována. Již toto ustanovení vylučuje názor, že poskytnutí úlev má dáti dlužníku právo, aby se domáhal zamítnutí žaloby pro předčasnost, neboť oprávnění k této námitce by účel §u 20 vl. nař. mařilo.

Nelze však ani souhlasiti s názorem, že by nebylo místa pro žalobu o plnění, ovšem se zachováním dlužnických práv na úlevy, nýbrž že by byla přípustná jen žaloba určovací. Pro tento názor není v ustanovení onom podkladu. Předpisy §§ 18 a násl., jakož i o exekučním opatření §§ 24 a násl. téhož vl. nař. mluví proti tomu a ježto úleva může pominout, pro kterýžto případ by věřiteli scházela vykonatelný exekuční titul, nemůže být účelem právní úpravy, aby byl věřitel nucen tutéž pohledávku uplatňovati dvojnásobem.

Nebylo proto důvodu, zamítnouti žalobu pro předčasnost.

Doložkou, připojenou v rozsudkovém výroku, došla vyjádření ta okolnost, že se na zažalovanou pohledávku vztahují úlevy při splácení podle vl. nař. čís. 251/1936 Sb. z. a n., ovšem za předpokladů v něm uvedených. Dovolatel ve svých právech není s a m o t n o u touto doložkou dotčen a nemůže si proto stěžovati na její připojení. Dotčena by byla jen žalobkyně, která však doložku rozsudkového výroku v opravném řízení nenapadala.

Otázka: Platí to nejen pro žaloby před 1. lednem 1936 již zahájené, nýbrž i vůbec? Řádný dlužník, který uznává závazek, a který jest ochoten platiti splátky podle vl. nař. a řádně je platí, může být žalován a odsouzen přesto, že svoji povinnost podle zákona plní? Musí dokonce být žalován, aby nenastalo promlčení? (My jsme měli za to, že když není zavázán platiti, že není *actio nata*, a proto ani promlčení nemůže běžeti, poněvadž jinak by záko-

nodárce musel očekávati, že všichni dlužníci, kteří budou 8 nebo 9 let spláceti, musí si nechat líbit útraty žaloby.)

Jest pravda, že zákonodárce na § 406 c. ř. s. zřejmě nemyslel. Lze-li však řešiti právní otázky na půdě platných zákonů, jsme toho názoru, že soud není povolán od nich se odchylovati. Že by bylo ve prospěch věřitele, když bude muset všechny dlužníky, kteří řádně splácejí, žalovati, aby zabránil promlčení, zdá se nám pochybné, a také nevidíme v tom žádný prospěch věřitelův, bude-li dlužník odsuzován k »placení v rámci vl. nař. . .«, vždyť nadále zůstane sporným, zda podmínky dodrzuje, či nikoli; a *exekuce* podle takového rozsudku stejně nebude moci býti vedena, vždyť schází příkaz pariční a lhůta, do které má být plněno, a nejde o nic jiného, než o výrok určovací, po němž opět bude musit následovati žaloba, aby bylo možno exekvovat (Vážný 7703).

Plenární rozhodnutí o výkladu §u 45 jur. normy.

§ 45 j. n. má dva odstavce:

Podle prvního odstavce rozhodne-li sborový soud »o své předmětné příslušnosti« kladně, nemůže být jeho rozhodnutí napadáno z toho důvodu, že věc podle názoru stěžovatelova patří před okresní soud nebo před sborový soud jiného druhu (kausální nebo obecný).

Podle druhého odstavce, rozhodne-li okresní soud obecný nebo okresní soud kausální (zde se nepraví, že musí rozhodnouti »o své předmětné příslušnosti«, takže se rozumí i rozhodnutí ve věci samé), nelze napadáti rozhodnutí proto, že podle názoru stěžovatelova by byl příslušný okresní soud jiného druhu (obecný nebo kausální).

Rozdíl obou odstavců jest v tom,